

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ФАКУЛЬТЕТ № 4

**КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО, ТРУДОВОГО ПРАВА ТА ПРАВА
СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРИВАТНЕ ПРАВО: ПРАКТИКА ТЛУМАЧЕННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ

Галузь знань 08 «Право»
Спеціальність 081 «Право»
Освітній рівень перший бакалаврський
Освітньо-професійна програма Право (поліцейські)
Шифр за ОПП: ОК 8

Мова навчання: українська

Розробник:

КУЗЬМЕНКО Сергій, професор кафедри цивільного, трудового права та права соціального забезпечення факультету № 4 ДонДУВС, д.н. з держ. упр., професор

РЯБЧЕНКО Юрій, професор кафедри цивільного, трудового права та права соціального забезпечення факультету № 4 ДонДУВС, д.ю.н., професор

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри цивільного, трудового права та права соціального забезпечення

Протокол № 15 від «25» червня 2024 р.

Завідувач кафедр

Тетяна КОЛЕСНІК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Право»

«12» серпня 2024 р.

Гарант ОПП

Тетяна КОЛЕСНІК

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1. ВСТУП

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська	
Рік підготовки:	1-й	1-й
Семестр:	2-й	2-й
Кількість кредитів ЄКТС / годин:	5 / 150	
Модулів:		
Змістових модулів:		
Лекції:	30 годин	6 годин
Семінарські:	40 годин	20 годин
Практичні:		
Самостійна робота:	80 годин	124 години
Індивідуальні завдання (курсова робота):	курсова робота	
Підсумковий семестровий контроль:	екзамен	
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	7:8	13:62

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Приватне право: практика тлумачення і застосування» є формування у здобувачів вищої освіти знань про проблемні питання законодавства та правової доктрини з приводу регулювання приватно-правових відносин; досягнення всебічного глибокого розуміння здобувачами вищої освіти природи і суті приватно-правових відносин, підготовка до практичної діяльності висококваліфікованих спеціалістів із всебічним знанням приватного права; усвідомлення значення норм права, що регулюють приватно-правові відносини, формування у здобувачів вищої

освіти відповідних професійних компетенцій щодо правильного застосування отриманих знань та правових норм при вирішенні конкретних завдань.

Завдання: набуття здобувачам вищої освіти теоретичних знань щодо форм та порядку захисту прав та інтересів суб'єктів приватно-правових відносин; опанування здобувачами вищої освіти основних положень чинного законодавства України з метою вироблення уміння працювати з ними та правильно їх застосовувати у конкретних життєвих ситуацій; ознайомлення з необхідними теоретичними положеннями, які вироблені доктриною права; виробити правове та критичне мислення та навички з тлумачення норм приватного права; ознайомлення з судовою та іншою практикою у питаннях застосування чинного законодавства України щодо питань, які виникають з приводу здійснення і захисту прав та інтересів учасників приватно-правових відносин.

1.3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовами вивчення навчальної дисципліни є опанування таких освітніх компонент, як юридична компаративістика, право Європейського Союзу, правові інструменти альтернативного вирішення спорів.

Компетентності, сформовані під час її вивчення, в подальшому будуть використовуватися під час опанування таких навчальних дисциплін: міжнародне приватне право; сучасні тенденції регулювання трудових правовідносин.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

[illegible]

приватно-правові відносини, в умовах ринкової економіки і демократизації суспільства											
Знати основні теорії науки приватного права	+										+
Вміти правильно визначати проблеми приватноправових відносин, шляхи їхнього подолання	+		+	+	+		+		+	+	+
Вміти тлумачити та розкривати основні поняття, інститути та категорії приватного права	+		+								
Вміти здійснювати наукові дослідження і забезпечувати освітній процес			+	+	+					+	
Вміти тлумачити чинне законодавство України та правильно застосовувати його при вирішенні практичних завдань, аргументуючи власну точку зору щодо прийнятого рішення та обґрунтовуючи доцільність використання або ж невикористання в конкретних ситуаціях			+	+		+	+	+	+	+	+

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лекції	семінар.	практичн.	сам. робота		лекції	семінар.	практичн.	сам. Робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 1. Загальне вчення про приватне право	12	4	4		4	13	2	2		9

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лекції	семінар.	практичн.	сам. робота		лекції	семінар.	практичн.	сам. Робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 2. Правовий статус учасників приватно-правових відносин	10	2	4		4	13	2	2		9
Тема 3. Право власності: практика тлумачення та застосування	12	4	4		4	13	2	2		9
Тема 4. Спадкове право: практика тлумачення та застосування	12	4	4		4	10		2		8
Тема 5. Теоретичні та практичні проблеми сучасного господарського права	10	2	4		4	11		2		9
Тема 6. Суб'єкти господарського права: сучасний стан правового регулювання	11	2	4		5	10		2		8
Тема 7. Практика тлумачення та застосування норм приватного права, що регулюють договірні відносини у сфері цивільного права	13	4	4		5	10		2		8
Тема 8. Практика тлумачення і застосування норм приватного права, що регулюють недоговірні відносини у сфері цивільного права	11	2	4		5	11		2		9
Тема 9. Практика тлумачення та застосування норм приватного права, що	11	2	4		5	11		2		9

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лекції	семінар.	практичн.	сам. робота		лекції	семінар.	практичн.	сам. Робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
регулюють відносини в сфері найманої праці										
Тема 10. Практика тлумачення і застосування норм приватного права, що регулюють житлові відносини	9	2	2		5	10		2		8
Тема 11. Практика тлумачення та застосування норм приватного права, що регулюють відносини у сфері сімейного права	9	2	2		5	8				8
ІНДЗ Курсова робота	30				30	30				30
Усього годин	150	30	40		80	150	6	20		124

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Загальне вчення про приватне право. Генезис поняття приватного права. Римське право як основа сучасного приватного права. Загальні положення приватного права. Співвідношення приватного та публічного права. Місце приватного права в загальній системі права. Предмет, об'єкт, структура актуальних проблем приватного права як навчальної дисципліни та наукової категорії. Джерела приватного права.

Тема 2. Правовий статус учасників приватно-правових відносин. Суб'єкти цивільного права та учасники цивільних правовідносин. Правосуб'єктність фізичної особи. Співвідношення правоздатності та суб'єктивних прав фізичних осіб. Цивільна дієздатність фізичних осіб, зміст та її види. Емансипація неповнолітніх. Проблема індивідуалізації фізичної особи. Фізична особа-підприємець. Право фізичної особи на здійснення підприємницької діяльності. Проблематика конструкції «юридичної особи». Ознаки юридичної особи. Цивільна правосуб'єктність юридичної особи. Проблема систематизації юридичних осіб. Юридичні особи приватного права та юридичні особи публічного права. Правова природа установчих документів

юридичної особи. Публічно-правові утворення як учасники цивільних відносин.

Тема 3. Право власності: практика тлумачення та застосування. Поняття та правовий аналіз правовідносин власності, їх сфера та межі регулювання. Передумови виникнення правовідносин власності, їх види. Елементи правовідносин власності. Специфіка тлумачення ключових позицій приватного права у сфері правовідносин власності. Практика правозастосування у сфері регулювання приватних правовідносин даного виду.

Тема 4. Спадкове право: практика тлумачення та застосування. Поняття та правовий аналіз спадкових правовідносин, їх сфера та межі регулювання. Передумови виникнення спадкових правовідносин, їх види. Елементи спадкових правовідносин. Специфіка тлумачення ключових позицій приватного права у сфері спадкових правовідносин. Практика правозастосування у сфері регулювання приватних правовідносин даного виду.

Тема 5. Теоретичні та практичні проблеми сучасного господарського права. Господарські правовідносини: поняття, ознаки та види. Організаційно-господарські правовідносини: проблеми. Правові проблеми удосконалення державного регулювання господарської діяльності. Правові проблеми удосконалення державного нагляду (контролю) у сфері господарювання. Форми співпраці держави/територіальної громади з приватним бізнесом. Проблеми удосконалення господарського законодавства. Сучасні тенденції регулювання майнових відносин у сфері господарювання. Правовий режим майна суб'єктів господарювання та проблеми його вдосконалення. Правовий режим публічної (державної та комунальної) власності на засоби виробництва. Право господарського відання як юридична форма майнової самостійності суб'єкта господарювання. Право оперативного управління у сфері господарювання. Правовий режим цінних паперів у господарській діяльності. Правовий режим майна у Збройних Силах України. Господарське договірне право як правовий інститут. Питання структури господарського договірного права. Правове забезпечення стабільності господарських договірних відносин. Недійсність господарських договорів. Поняття та ознаки господарсько-правової відповідальності. Цілі та функції господарсько-правової відповідальності. Принципи, межі та строки застосування господарсько-правової відповідальності. Поняття та сутність конкурентних правовідносин. Правовий статус Антимонопольного комітету України. Загальний огляд проблем визначення конкурентних правопорушень за законодавством України. Новели практики господарського судочинства.

Тема 6. Суб'єкти господарського права: сучасний стан правового регулювання. Поняття та види суб'єктів господарського права. Правовий статус органів державної влади та органів місцевого самоврядування як учасників господарських відносин. Правовий статус унітарних підприємств, господарських товариств і кооперативів та проблеми його вдосконалення. Правовий статус господарських об'єднань та проблеми його вдосконалення.

Проблеми утворення суб'єктів господарського права. Проблеми припинення суб'єктів господарського права. Актуальні питання банкрутства (неспроможності) у приватному праві України. Проблемні питання застосування правових норм про суб'єктів господарського права. Новели практики господарського судочинства у питаннях суб'єктів господарських правовідносин.

Тема 7. Практика тлумачення та застосування норм приватного права, що регулюють договірні відносини у сфері цивільного права. Поняття та правовий аналіз зобов'язальних правовідносин, їх сфера та межі регулювання. Передумови виникнення зобов'язальних правовідносин, їх види. Елементи зобов'язальних правовідносин. Специфіка тлумачення ключових позицій приватного права у сфері зобов'язальних правовідносин. Практика правозастосування у сфері регулювання приватних правовідносин даного виду. Поняття, значення та функції договору в цивільному праві, система цивільно-правових договорів. Система цивільно-правових договорів. Зміст і тлумачення договору. Укладення, зміна та розірвання договору. Особливості змісту та порядку укладення господарських договорів. Особливості концесійних договорів, угод про розподіл продукції, договорів лізингу, франчайзингу та консалтингу.

Тема 8. Практика тлумачення і застосування норм приватного права, що регулюють недоговірні відносини у сфері цивільного права. Правове регулювання зобов'язання з публічної обіцянки винагороди: поняття і види. Правове регулювання зобов'язання, що виникають з публічної обіцянки нагороди за результатами конкурсу: поняття, суб'єкти, предмет. Правове регулювання зобов'язань із вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Правове регулювання зобов'язань, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи. Особливості зобов'язань, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи: умови виникнення, сторони. Правове регулювання зобов'язань із створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Правове регулювання зобов'язань із набуття, збереження майна без достатньої правової підстави.

Тема 9. Практика тлумачення та застосування норм приватного права, що регулюють відносини в сфері найманої праці. Сучасні наукові підходи до проблем єдності та диференціації правового регулювання трудових відносин. Визначення найманого працівника за трудовим законодавством України. Особливості правового регулювання: найманих працівників (залежна праця), працівників подібних до найманих (залежна праця з виконанням особливих державних функцій). Поняття колективних відносин в сфері забезпечення правового регулювання трудових відносин. Соціально-управлінські та соціально-партнерські відносин в процесі реалізації норм трудового права.

Тема 10. Практика тлумачення і застосування норм приватного права, що регулюють житлові відносини. Поняття та правовий аналіз

житлових правовідносин, їх сфера та межі регулювання. Передумови виникнення житлових правовідносин, їх види. Елементи житлових правовідносин. Специфіка тлумачення ключових позицій приватного права у сфері житлових правовідносин. Практика правозастосування у сфері регулювання приватних правовідносин даного виду.

Тема 11. Практика тлумачення та застосування норм приватного права, що регулюють відносини у сфері сімейного права. Проблема визначення місця сімейного права в системі права. Сімейне право та норми моралі. Сім'я як об'єкт правової охорони. Право особи на сім'ю. Поняття «члена сім'ї» у законодавстві. Підстави створення сім'ї. Шлюб як підстава створення сім'ї. Проживання жінки та чоловіка, які не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі, як підстава створення сім'ї (фактичні шлюбні відносини). Проблемні питання застосування сімейно-правових норм.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

5.1. Методи навчання

Під час проведення навчальних занять можуть застосовуватися такі методи:

- словесні методи навчання;
- наочні методи навчання;
- практичні методи навчання;
- проблемно-пошукові методи навчання;
- активні методи навчання.

5.2. Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання роботи здобувачів/здобувачок вищої освіти здійснюється відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання знань.

Система передбачає:

для денної форми навчання

	Поточний контроль		Підсумковий контроль
	Семінарські та практичні заняття	Самостійна робота	Екзамен
	40	20	40
Всього за навчальну дисципліну	100		

Для переводу оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр}} * 8 =$$

для заочної форми навчання

	Поточний контроль		Підсумковий контроль
	Семінарські та практичні заняття	Самостійна робота	Екзамен
	20	40	40
Всього за навчальну дисципліну	100		

Для переводу оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр}} * 4 =$$

При оцінюванні екзамену застосовуються такі критерії:

- 36-40 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, надав/надала повну, вичерпну відповідь на поставлене запитання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти (або правильно відповів/відповіла на 90-100% тестових завдань). Максимальна кількість балів може бути знижена, якщо під час відповіді здобувач/здобувачка вищої освіти не зробив/зробила посилання на чинні нормативно-правові акти чи допустив/допустила незначні помилки.

- 28-35 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, надав/надала відповідь на питання але допустив/допустила помилки, що впливають на загальний висновок (або правильно відповів/відповіла на 70-89% тестових завдань);

- 20-27 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу чи допускає значні помилки, які приводять до викривлення інформації (або правильно відповів/відповіла на 50-69% тестових завдань);

- 0-19 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти не може виконати завдання, не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання або робить принципові помилки, які викривлюють усе рішення (або правильно відповів/відповіла менше ніж на 50% тестових завдань).

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському чи практичному занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань у самостійній роботі;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний/здатна його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення тесту оцінюється в 1 бал.

3. Задача: вважається вирішеною і оцінюється:

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, але не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти чи допустив незначні помилки;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти надав/надала відповіді не на всі поставлені в умовах питання, чи не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти, чи допустив значні помилки;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не правильно вирішив/вирішила задачу.

4. Реферативне повідомлення – оцінюється в 5 балів:

1 бал – належне оформлення реферативного повідомлення;

1 бал – глибока проробка теми (наявність достатньої кількості літературних джерел, наявність ґрунтовних висновків);

1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;

2 бали – грамотна і аргументована презентація реферату.

Кожну оцінку викладач/викладачка має аргументовано мотивувати.

Оцінювання курсової роботи

№ з/п	Критерії	Максимальна кількість балів
1.	Теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат	5

2.	Використання різних методів дослідження при написанні курсової роботи	5
3.	Глибока проробка проблеми за матеріалами вітчизняної та зарубіжної літератури і чинним законодавством	20
4.	Самостійний і творчий підхід до аналізу емпіричного матеріалу	5
5.	Науковий стиль викладення матеріалу	5
6.	Обґрунтованість та вірогідність запропонованих висновків	10
7.	Належне оформлення курсової роботи	10
8.	Наявність змістовних додатків	10
9.	Своєчасність здачі курсової роботи	5
10.	Грамотний і аргументований захист курсової роботи перед комісією	20
11.	Наявність демонстраційних матеріалів при захисті курсової роботи	5
	Всього:	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок
82–89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками
75–81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок
67–74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків
60–66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям
35–59	Незадовільно	FX	Кредит не зараховано. Здобувачу/здобувачці вищої освіти надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки

1-34		F	Кредит не зараховано. Здобувач/здобувачка вищої освіти повинен/повинна повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля)
------	--	---	---

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Актуальні проблеми господарського права (Особлива частина): підручник / за ред. В. С. Щербини, В. В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 672 с.
2. Господарське право: навчальний посібник / д.ю.н, професор Л. М. Ніколенко та ін.; заг. ред. д.ю.н., проф. Л.М. Ніколенко. Київ: ВД «Дакор», 2021. 260 с.
3. Житлове право : навчально-методичний посібник / Є. О. Харитонов, І. В. Давидова, О. М. Берназ-Лукавецька та ін.; за ред. Є. О. Харитонova, О. М. Берназ-Лукавецької. Одеса : Фенікс, 2019. 120 с.
4. Іванюта Н.В., Ніколенко Л.М., Буга В.В., Бондаренко О.О., Колосов Р.В. Цивільне право. Загальна частина: навчальний посібник. К. : Дакор, 2021. 312 с.
5. Мічурін Є. О. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. для підгот. до іспитів та заліків. Вид. 2-ге, перероб. та допов. Харків : Право, 2022. 234 с.
6. Нижний А. В., Ходаківський М. П., Юровська Г. В. Визнання правочинів недійсними: основи теорії та судова практика: посібн. для суддів. К.: Алерта, 2020. 234 с.
7. Трудове право : навч. посіб. / Т. В. Колеснік, М. М. Клемпарський. Харків : Факт, 2023. 202 с.
8. Трудове право України: підручник / Н. М. Вапнярчук, Л. Ю. Величко та ін. ; за ред. проф. О. М. Ярошенко. Харків. 2022. 376 с.
9. Цивільне право (загальна частина): навч. посібник / О. В. Кіріяк, Ю. П. Пацурківський, М. М. Гудима-Підвербецька. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с.
10. Цивільне право (частина загальна). Курс лекцій : навч. посіб. / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. – Харків : ЕКУС, 2021. – 448 с.
11. Цивільне право (частина особлива). Курс лекцій : навч. посіб. / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. – Харків : ЕКУС, 2022. – 640 с.
12. Цивільне право України : підруч. Частина загальна / Баранова Л. М., Дуденко Т. В. та ін. ; за ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2024. 568 с.
13. Цивільне право України: підручник. 3-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах / За ред. проф. Р. Б. Шишки (кер. авт. кол.). Ч. 1. Загальна. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 796 с.

14. Цивільне право України: підручник. 3-є вид., перероб. і доп. У 2 частинах / За ред. проф. Р. Б. Шишки (кер. авт. кол.). Ч. 2. Особлива. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 948 с.
15. Цивільне право. Альбом схем : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 1 / Є. О. Мічурін, О. Р. Шишка. Вид. 6-те, перероб. Харків : Право, 2022. 220 с.
16. Цивільне право. Альбом схем : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 2 / Є. О. Мічурін, О. Р. Шишка. Вид. 6-те, перероб. Харків : Право, 2022. 250 с.
17. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. / О. Є. Аврамова, А. С. Горбенко, Н. О. Горобець та ін.; за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева. Харків : ХНУВС, 2022. 332 с.
18. Цивільне право: загальна частина. Практикум : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / кол. авт. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 232 с.
19. Шишка Р.Б. Спадкове право в Україні: посібник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 228 с.

Додаткові

1. Актуальні питання банкрутства крізь призму судової практики / укладачі Бутирський А.А., Бутирська І.А.; за редакцією Ніколенко Л.М. Київ : ВД «Дакор», 2022. 198 с.
2. Білянська Н. В. Визнання необґрунтованими активів та їх стягнення вхід держави як підстава припинення права власності. Актуальні питання у сучасній науці. 2024. № 2(20). С. 366–378.
3. Білянська Н. В. Договір по сурогатне материнство: окремі проблемні питання правового регулювання. Проблеми вдосконалення приватноправових механізмів набуття, передачі, здійснення та захисту суб'єктивних цивільних та сімейних прав у сучасних умовах в Україні: матеріали науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Чингізхана Нуфатовича Азімова (Харків, 12 січня 2024 р.). Харків, 2024. С. 73–75.
4. Боровська І. А. Окремі аспекти розгляду і вирішення трудових спорів у позовному провадженні цивільного судочинства. Юридична наука. 2021. № 3. С. 78–84. URL: <https://journal-nam.com.ua/index.php/journal/article/view/183>
5. Вовк М. З., Юркевич Ю. М. Проблеми тлумачення договорів в Україні в умовах гармонізації з правом європейського союзу. Актуальні питання у сучасній науці. 2024. № 2(20). С. 394–405.
6. Гопанчук. В. Вибір способу захисту порушених прав та інтересів – ключова умова дотримання законності у цивільному процесі. Приватно-правові механізми захисту прав людини. Матеріали міжкафедрального науково-теоретичного круглого столу, (Київ, 10 грудня 2021 року). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. С. 42-45.
7. Дзера І. О. Санкції у цивільному праві України: проблеми теорії та судової практики. Монографія. К. : Дакор, 2022. 540 с.
8. Добросовісність: доктрина & судова практика. Збірка статей / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. 358 с.

9. Захист права власності. Правові позиції Верховного Суду : коментарі науковців / О. П. Печений, І. В. Спасибо-Фатєєва та ін., за заг. ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2020. 496 с.

10. Кармаза О. О., Федоренко Т. В., Позов Д. А. Цивільно-правові договори в медіації: проблеми якості закону. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 2. С. 151–154.

11. Кирдан Б. В. Права автора як об'єкт захисту в порядку цивільного судочинства» : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (21-22 лютого 2020 року) «25 років становлення Сумської філії Харківського університету внутрішніх справ: славетна історія та горизонти майбутнього», Х. 2020. С. 50-51.

12. Костін М. І., Шаповал А. О. Договір як регулятор цивільних правовідносин. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 4. С. 180–183.

13. Крат В. І. Трохи про приватне право в судовій практиці. Київ, 2023. 662 с.

14. Куцик К. В. Захист персональних даних в контексті реалізації конституційного права на недоторканність особистого життя. Реалізація норм Конституції України у цивільних та інших приватно-правових відносинах: проблеми теорії і практики: матеріали міжвузівського науково-теоретичного круглого столу, присвяченого 25-й річниці Конституції України (м. Київ, 22 черв. 2021 р.). Київ: Національна академія внутрішніх справ, 2021. С. 43–51.

15. Куцик К. В. Питання правового визначення поняття «ділова репутація юридичної особи». Актуальні питання та перспективи рекодифікації цивілістичного законодавства України: матеріали науково-теоретичного круглого столу (16 квіт. 2021 р.) / [редкол. : С. С. Чернявський, В. П. Мироненко, В. С. Гопанчук]. Київ : Національна академія внутрішніх справ, 2021. С. 68–73.

16. Луць В. В. Строки (терміни) у механізмі правового регулювання цивільних відносин. Приватне право і підприємництво. 2019. Вип. 19. С. 87-92.

17. Омельчук В. А., Найда І. В., Зіньова О. С. Цивільне та господарське право в тестових завданнях (практичний курс): навчально-практичний посібник / за заг. ред. В. А. Омельчук. Київ: Алерта, 2022. 192 с.

18. Парасюк М. В. Цивільне право України. Загальна частина (у схемах та таблицях): навч. посіб./ Парасюк М. В., Парасюк В. М., Грабар Н. М. Львів: Растр-7, 2020. 364 с.

19. Постанови Пленуму Верховного Суду в цивільному судочинстві. 6-те вид., допов. і перероб. Упорядники: Вереша Р.В., Карпунцов В.В. Київ: Алерта, 2023. 468 с.

20. Право власності: способи захисту крізь призму судової практики: монографія / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2023. 616 с.

21. Право нерухомості крізь призму судової практики: монографія / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. 344 с.

22. Резворович К. Р., Шепеленко Д. К. Захист прав, порушених внаслідок використання об'єктів авторського права штучним інтелектом. Наукові перспективи. 2024. № 2(44). С. 1228–1238.

23. Розгон О. Договір дарування між колишнім подружжям за усною домовленістю не сплачувати аліменти і договір про припинення права на аліменти для дитини у зв'язку з передачею права власності на нерухомість: відмінності у правових наслідках. Вісник Національної асоціації адвокатів України. 2020. № 12 (69), С. 42-50.

24. Самойлова І. Спадковий договір: правова природа за законодавством України та країн Європи. Підприємництво, господарство і право. 2021. № 3. С. 54-59.

25. Стражник Т. Особливості посвідчення договорів купівлі-продажу житла для дітей-сиріт. Мала енциклопедія нотаріуса. 2020. № 5. С. 171-181.

26. Таш'ян Р. Доктрина «culpa in contrahendo» в ученні про недійсність правочинів. Підприємництво, господарство і право. 2021. № 1. С. 36-40.

27. Цивільне право. Практикум : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. і доп. / за ред. Р. А. Майданика (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, Є. О. Рябокони. Київ: Алерта, 2019. 622 с.

28. Цивільний кодекс України. Станом на 01 січня 2023 р.: наук.-практ. коментар / за заг. ред. докт. юрид. наук, проф. Харитонova Є. О., канд. юрид. наук, доц. Калітенко О. М. Київ : Норма права, 2023. 1424 с.

29. Чурпіта Г.В. Поняття захисту сімейних прав та інтересів у порядку цивільного судочинства. Регулювання приватно-правових відносин в умовах воєнного стану в Україні : матеріали міжвузівської науково-практичної конференції (м. Київ, 29 вересня 2022 року). Київ : Національна академія внутрішніх справ, 2022. С. 89–92. URL.: <http://elar.naiau.kiev.ua/jspui/handle/123456789/21929>.

30. Юровська Г. В., Даценко В. М., Гуцал Л. В. 93 питання з сімейного права: посіб. для суддів. К.: Алерта, 2020. 98 с.

31. Яковлева Л.В. Правовий статус управителя за договором управління багатоквартирним будинком. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія «Право». 2020. Вип. 62. С. 183-188.

32. Ярошенко А.С. Визнання судом недійсними фіктивних договорів дарування, укладених з метою приховання майна боржника: проблеми формування єдиної правозастосовної практики. Проблеми законності. 2020. Вип. 148. С. 66–75.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

3. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

4. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
5. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.1995 № 176/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>.
7. Повітряний кодекс України від 19.05.2011 № 3393-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text>.
8. Сімейний кодекс України: Закон від 10.01.2002 № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14.#Text>.
9. Про автомобільний транспорт: Закон України 05.04.2001 № 2344-III (в редакції Закону від 23.02.2006 № 3492-IV). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14#Text>.
10. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>.
11. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
12. Про акціонерні товариства: Закон України від 27.07.2022 № 2465-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text>
13. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05.07.2012 № 5073-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text>.
14. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 № 1404-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>.
15. Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07.06.2018 № 2447-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>.
16. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text>.
17. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань: Закон України від 22.11.1996 № 543/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/543/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
18. Про внутрішній водний транспорт: Закон України від 03.12.2020 № 1054-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1054-20#Text>.
19. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 № 1576-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>.
20. Про державну реєстрацію актів цивільного стану: Закон України від 01.07.2010 № 2398-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2398-17#Text>
21. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 № 1952-IV (в редакції Закону від 26.11.2015 № 834-VIII) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15#Text>.
22. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 № 755-

IV (в редакції Закону від 26.11.2015 № 835-VIII). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>.

23. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>.

24. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#n534>.

25. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 № 675-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/675-19>.

26. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України від 20.11.2012 № 5492-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5492-17>.

27. Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 12.02.2015 № 192-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/192-19>.

28. Про залізничний транспорт: Закон України від 04.07.1996 № 273/96-BP. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

29. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.

30. Про заставу: Закон України від 02.10.1992 № 2654-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12#Text>.

31. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010. № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>.

32. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 (в редакції Закону від 01.12.2005 № 3161-IV). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>.

33. Про іпотеку: Закон України від 05.06.2003 № 898-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15#Text>.

34. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 року № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>

35. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 № 2709-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15>.

36. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-BP. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

37. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09 квітня 1999 року № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>

38. Про мультимодальні перевезення: Закон України від 17.11.2021 № 1887-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1887-20#n209>.

39. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 № 3425-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>.

40. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>.

41. Про оренду державного та комунального майна: Закон України від 03.10.2019 № 157-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-20#n77>.
42. Про оренду землі: Закон України від 06.10.1998 № 161-XIV (в редакції Закону від 02.10.2003 № 1211-IV). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text>.
43. Про охорону прав на винаходи та корисні моделі: Закон України від 15.12.1993 (в редакції Закону від 01.06.2000). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>.
44. Про охорону прав на знаки для товарів та послуг: Закон України від 15.12.1993. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>.
45. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 № 658-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>.
46. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду: Закон України від 01.12.1994 № 266/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266/94-%D0%B2%D1%80#Text>.
47. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
48. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16 березня 2000 року № 1550-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>
49. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вересня 2011 року № 3773-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>.
50. Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин: Закон України від 12.07.2018 № 2505-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2505-19#Text>.
51. Про правову охорону географічних зазначень: Закон України від 16.06.1999 № 752-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14#Text>
52. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.
53. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII (в редакції Закону від 19.09.2019 № 114-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#n608>.
54. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>.
55. Про судовий збір: Закон України Закон України від 08.07.2011 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3674-17>.
56. Про судустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
57. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 № 2275-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>.

58. Про товарні біржі: Закон України від 10.12.1991 № 1956-XII (в редакції Закону від 01.06.2020 № 738-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text>.

59. Про транспорт: Закон України від 10.11.1994 № 232/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-%D0%B2%D1%80#Text>.

60. Про третейські суди: Закон України від 11.05.2004 № 1701-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15#Text>.

61. Про фінансовий лізинг: Закон України від 04.02.2021 № 1201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text>.

62. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 року № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>

63. Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення: Закон України від 13.12.2001 № 2893-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2893-14#Text>.

64. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 21.06.2012 № 5007-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17#Text>

65. Питання медико-соціальної експертизи: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 03.12.2009 № 1317. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1317-2009-%D0%BF#Text>.

66. Положення про застосування Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду»: затверджено наказом Міністерства юстиції, Генеральної прокуратури та Міністерства фінансів України від 04.03.1996 № 6/5/3/41. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0106-96#Text>

67. Порядок та критерії встановлення медико-соціальними експертними комісіями ступеня стійкої втрати професійної працездатності у відсотках працівникам, яким заподіяно ушкодження здоров'я, пов'язане з виконанням трудових обов'язків: Затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 05.06.2012 № 420. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1387-12#Text>.

68. Порядок розгляду відділами державної реєстрації актів цивільного стану - учасниками пілотного проекту заяв у сфері державної реєстрації актів цивільного стану, поданих через мережу Інтернет: Наказ Міністерства юстиції України від 09.07.2015 № 1187/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0813-15>.

69. Правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту: затверджено постановою КМ України в редакції від 29.01.2003 № 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176-97-%D0%BF#Text>.

70. Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір: постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 № 1756. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1756-2001-%D0%BF#Text>.

71. Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: наказ Міністерства юстиції України від 22.02.2012 № 296/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text>.

72. Про затвердження Порядку накладення стягнень за порушення законодавства про захист прав споживачів: постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 № 1177. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1177-2002-%D0%BF#Text>.

73. Про затвердження Порядку підтвердження факту народження дитини поза закладом охорони здоров'я: Постанова Кабінету Міністрів України від 9 січня 2013 р. № 9. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/9-2013-%D0%BF>.

74. Про затвердження Правил державної реєстрації актів громадянського стану в Україні: Наказ Міністерства юстиції України від 18.10.2000 № 52/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0719-00>.

75. Про ліквідацію апеляційних судів та утворення апеляційних судів в апеляційних округах: Указ Президента України від 29.12.2017 р № 452/2017. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/4522017-23378>.

76. Про реалізацію окремих положень Закону України «Про захист прав споживачів»: постанова Кабінету Міністрів України від 19.03.1994 № 172. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/172-94-%D0%BF#Text>.

77. Статут залізниць України: затверджено постановою КМ України від 06.04.1998 № 457. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/457-98-%D0%BF#Text>.

78. Рішення Конституційного Суду України від 01.06.2016 р. у справі № 1-1/2016 за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення третього речення частини першої статті 13 Закону України «Про психіатричну допомогу» (справа про судовий контроль за госпіталізацією недієздатних осіб до психіатричного закладу). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-16>.

79. Рішення Конституційного Суду України від 22.11.2023 р. № 10-р(П)/2023 у справі № 3-88/2021 за конституційними скаргами Дорошко Ольги Євгенівни, Євстіфєєва Микити Ігоровича, Кушаби Івана Петровича, Якіменка Володимира Петровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пунктів 1, 5 частини шостої статті 19, пункту 2 частини третьої статті 389 Цивільного процесуального кодексу України (щодо гарантування права на судовий захист у малозначних спорах). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-23#Text>

Практика ЄСПЛ (збірники, узагальнення, посібники)

1. Особливості застосування рішень Європейського суду з прав людини при розгляді цивільних справ: навчальний посібник / У. Б. Андрусів, О. Б. Верба-Сидор, Ю. В. Верхола та ін. - Львів: ЛьвДУВС, 2019. – 404 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/2738>.

2. Рішення Європейського суду з прав людини в цивільних справах. Захист власності, приватного і сімейного життя та свободи поглядів / упоряд. О. В. Ковальський ; за ред. О. С. Захарової. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 328 с.
3. Посібник за статтею 1 Протоколу No. 1 – Захист власності / Переклад українською: О. Дроздов, В. Плотнікова, О. Дроздова, О. Вінський, Ю. Ісаєва Перше видання, 2019. URL: https://www.echr.com.ua/wp-content/uploads/2019/07/Guide_Art_1_Protocol_1_UKR_-2019.pdf
4. Професійна таємниця адвоката. Інформаційний бюлетень ЄСПЛ українською мовою (Листопад 2019) URL: https://www.echr.com.ua/wp-content/uploads/2021/04/Factsheet_Legal_professional_privilege_Ukr.pdf
5. Посібник зі статті 17 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод : Заборона зловживання правами / Переклад О. Дроздова, О. Дроздової. 1-е видання – 31 березня 2019 року URL: <https://www.echr.com.ua/wp-content/uploads/2019/05/posibnyk-zlovzhivannia-protsesualnimi-pravami-st-17-konventsii.pdf>
6. Гестаційне сурогатне материнство / Переклад О. Дроздова, О. Дроздової. 31 січня 2020 року. URL: <https://www.echr.com.ua/publication/gestacijne-surogatne-materinstvo/>
7. Посібник з прецедентного права Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод : Імміграція / Переклад О. Дроздова, О. Дроздової. 31 серпня 2019 року. URL: <https://www.echr.com.ua/wp-content/uploads/2020/02/immigratsia-posibnik-espl.pdf>

Рішення ЄСПЛ (цивільне право)

1. Рішення ЄСПЛ у справі «Маркс проти Бельгії» (Marckx v. Belgium) від 13.07.1979 (заява № 6833/74) URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-57534>.
2. Рішення ЄСПЛ у справі «Бочан проти України» (BOCHAN v. UKRAINE) від 03.05.2007 (заява № 7577/02) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_209#Text або URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-80455>.
3. Рішення ЄСПЛ у справі «Вар'яна проти Вірменії» (VARYAN v. ARMENIA) від 04.06.2024 (заява № 48998/14) URL: <https://hudoc.echr.coe.int/ukr?i=001-233983>.
4. Рішення ЄСПЛ у справі «Гарнага проти України» (GARNAGA v. UKRAINE) від 16.05.2013 (заява № 20390/07) URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-172383> або URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_960#Text.
5. Рішення ЄСПЛ у справі «Богданов проти України» (BOGDANOV v. UKRAINE) від 04.05.2023 (заява № 27380/20) URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-225743> або URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/zakonodastvo/Bogdanov_Ukraine.pdf або URL: <https://mvs.gov.ua/upload/1/8/4/8/1/2/bogdan-proti-ukrayini.pdf>.

6. Рішення ЄСПЛ у справі «Патрісіо Монтеіро Тело де Абреу проти Португалія» (AFFAIRE PATRÍCIO MONTEIRO TELO DE ABREU c. PORTUGAL) від 07.06.2022 (заява № 42713/15) URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-217556>.

7. Рішення ЄСПЛ у справі «Кудерк та Хачетт Філіпачі Партнери проти Франції» (Couderc And Hachette Filipacchi Associés v. France) від 10.11.2015 (Заява № 40454/07) URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-158861> або URL: <https://epl.org.ua/announces/krytyka-politychnyh-diyachiv-ta-posadovyh-osib-buty-chy-ne-buty/>.

Інформаційні ресурси

1. Інформаційно-комунікаційна система «МІА:Освіта». URL: <https://osvita.dnuvs.ukr.education/md/course/view.php?id=101>

2. Головна сторінка розділу «Законодавство України» Офіційного вебпорталу парламенту України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main>

3. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

4. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

5. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/>

6. Міністерство юстиції України URL: <http://www.minjust.gov.ua>

7. Офіційний вебсайт Конституційного суду України URL: <https://ccu.gov.ua/>

8. Інформаційний сервер Верховного Суду України <http://www.scourt.gov.ua>

9. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/>

10. Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua/>

11. Верховний Суд. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>

12. Велика Палата Верховного Суду. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/velyka_palata/

13. Касаційний цивільний суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_cil/

14. Касаційний господарський суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_gosp/

15. Касаційний адміністративний суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_adm/

16. Касаційний кримінальний суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_krim/

17. Вищий антикорупційний суд. URL: <https://hcac.court.gov.ua/hcac/>

18. Реквізити для сплати судового збору, формування квитанції або онлайн сплати. URL: <https://court.gov.ua/affairs/sudytax/>

19. Список судових справ, призначених до розгляду. URL: <https://court.gov.ua/assignments/>

20. Стан розгляду справ (Інформація щодо стадій розгляду судових справ, змінених після 28 травня 2015 року, та звітів про автоматизований розподіл, доступних з 01 вересня 2015 року). URL: <https://court.gov.ua/fair/>
21. Оприлюднення відомостей про справи про банкрутство. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/og_pov/
22. Оприлюднення відомостей у справах про відшкодування збитків, заподіяних юридичній особі її посадовою особою. URL: https://court.gov.ua/reystri-ta-sistemi/opr_vid/
23. Професійна мережа «Феміда». URL: <https://femida.court.gov.ua/>
24. Рішення Європейського суду з прав людини: пошук рішень українською мовою
[https://hudoc.echr.coe.int/ukr#{%22documentcollectionid2%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/ukr#{%22documentcollectionid2%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22]})
25. Рішення Європейського суду з прав людини: пошук рішень англійською мовою
[https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22documentcollectionid2%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22documentcollectionid2%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22]})
26. Нотаріальна палата України URL: <http://npu.ua>
27. Репозитарій ДонДУВС. URL: <https://rep.dnuvs.ukr.education/>
28. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua>
29. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>
30. Бібліотека Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. URL: <http://www.univ.kiev.ua>
31. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: <http://www.library.ukma.kiev.ua>
32. Електронні ресурси Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка. URL: <https://www.lnulibrary.lviv.ua/resources/>
33. Юридичні інформаційні ресурси. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/info_law.html